

Dôvodová správa

B. Osobitná časť

Čl. I

Účelom navrhovanej právnej úpravy je plniť záväzok vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) vyplývajúci z čl. 9 bodu 9.1 Zmluvy o nastolení sociálneho zmieru v zdravotníctve medzi vládou Slovenskej republiky a Lekárskym odborovým združením a o usporiadaní vzájomných vzťahov (ďalej len „zmluva“) spočívajúci vo vypustení právneho mechanizmu trestného sankcionovania porušovania povinností uložených orgánmi verejnej moci alebo povinností vyplývajúcich zo zákona v čase mimoriadnej situácie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva obsiahnutého v skutkových podstatách trestných činov porušovania povinností za mimoriadnej situácie (§ 290c) a vyhýbania sa výkonu povinností za mimoriadnej situácie (§ 290d).

Čl. II

K bodom 1 až 4

Účelom navrhovanej právnej úpravy je plniť záväzok vlády vyplývajúci z čl. 9 bodu 9.1 zmluvy spočívajúci vo vypustení právnej úpravy mimoriadnej udalosti „*kritická nedostupnosť ústavnej zdravotnej starostlivosti*“.

Čl. III

Účelom navrhovanej právnej úpravy je plniť záväzok vlády vyplývajúci z čl. 9 bodu 9.1 zmluvy spočívajúci vo vypustení právnej úpravy posudzovania dočasnej pracovnej neschopnosti zdravotníckych pracovníkov, ktorým vyplývajú alebo boli príslušným orgánom uložené povinnosti v súvislosti s vyhlásenou mimoriadnou situáciou alebo núdzovým stavom, aby ich dočasnú pracovnú neschopnosť posudzoval lekár poskytovateľa zdravotnej starostlivosti určeného okresným úradom.

Čl. IV

K bodu 1

Navrhovaným ustanovením sa plní záväzok vyplývajúci z čl. 2 bodu 2.2 zmluvy tak, aby sa dosiahol obsah sledovaného cieľa, a teda sa ustanovuje osobitná právna úprava rozsahu pracovného času zdravotníckych pracovníkov pracujúcich v zariadeniach ústavnej zdravotnej starostlivosti, ktoré sú všeobecnou nemocnicou, detenčným ústavom alebo detenčným ústavom pre mladistvých, a to tak, že pre všetkých týchto zdravotníckych pracovníkov, ktorí pracujú pri nepretržitom poskytovaní zdravotnej starostlivosti, bez ohľadu na konkrétny spôsob rozvrhnutia ich pracovného času, sa pracovný čas ustanovuje najviac v rozsahu pracovného času zamestnanca v nepretržitej prevádzke. Rozsah pracovného času zamestnanca v nepretržitej prevádzke je upravený v § 80 ods. 5 druhej vete Zákonníka práce, a to v rozsahu 37 ½ hodiny.

Navrhovaná úprava žiadnym spôsobom nemodifikuje platný právny stav upravujúci spôsoby rozvrhnutia pracovného času týchto zdravotníckych pracovníkov ani nevstupuje do iných pracovnoprávných ustanovení.

K bodu 2

Podľa platného znenia splnomocňujúceho ustanovenia upraveného v § 8 ods. 2 ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom upraví, okrem iného, aj minimálne požiadavky na personálne zabezpečenie jednotlivých druhov ústavných zdravotníckych zariadení podľa § 7 ods. 4 písm. a) až d) a g). Podľa čl. 2 bodu 2.1 zmluvy sa vláda zaviazala upraviť obsah II. časti upravujúcej minimálne požiadavky na personálne zabezpečenie ústavných zariadení výnosu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 10. septembra 2008 č. 09812/2008-OL o minimálnych požiadavkách na personálne zabezpečenie a materiálne - technické vybavenie jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „výnos“) v rámci samostatnej prílohy k zákonu č. 578/2004 Z. z. V nadväznosti na to je potrebné upraviť predmetné splnomocňovacie ustanovenie tak, že z rozsahu splnomocnenia sa vypustí dotknutá časť a zároveň sa ustanoví, že vyňatá matéria bude obsiahnutá v novej prílohe k zákonu č. 578/2004 Z. z. (bod 14).

K bodom 3 až 6

Účelom navrhovanej právnej úpravy je plniť záväzok vyplývajúci z čl. 9 bodu 9.1 zmluvy.

K bodu 7

Legislatívno-technická úprava súvisiaca s bodom 8.

K bodu 8

Navrhovaným ustanovením sa plní záväzok vyplývajúci z čl. 7 bodu 7.2 v spojení s prílohou č. 1 zmluvy. Týmto ustanovením sa upravuje výnimka z aplikácie ustanovení § 80a ods. 1 a 2 na tých lekárov a zubných lekárov, ktorí pracujú v nemocniciach na menej ako polovičný pracovný úväzok a zároveň pracujú, bez ohľadu na to, či ide o ďalší pracovný pomer alebo ide o prácu vykonávanú na základe niektorej z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (najmä dohoda o vykonaní práce alebo dohoda o pracovnej činnosti), aj u poskytovateľov iných ako poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti alebo poskytovateľov záchrannej zdravotnej služby alebo sú štatutárnymi orgánmi alebo členmi štatutárnych orgánov u poskytovateľov iných ako poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti alebo poskytovateľov záchrannej zdravotnej služby, a to z tohto dôvodu, že majú možnosť ďalších príjmov a nepotrebujú zákonom garantovanú ochranu ich miezd.

K bodom 9 a 10

Bodmi 9 a 10 sa plní záväzok vyplývajúci z čl. 9 bodu 9.1 zmluvy.

K bodom 11 a 12

Účelom navrhovanej právnej úpravy je plniť záväzok vyplývajúci z čl. 7 bodu 7.1 spočívajúci vo vypustení znížených základných zložiek mzdy pre rok 2025 a pre rok 2026. Cieľom navrhovaného ustanovenia je, aby platili základné zložky mzdy ustanovené v § 80a až 80aw, t. j. s nárastom miezd 9,66% pre rok 2025 pre všetkých zdravotníckych pracovníkov s účinnosťou od 1. marca 2025 a s nárastom miezd 6,44% pre rok 2026 pre všetkých zdravotníckych pracovníkov. Zruší sa tým prechodne znížené základné zložky mzdy ustanovené zákonom č. 309/2024 Z. z.

K bodu 13

Ustanovením § 102ba sa upravuje prechodné obdobie pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorý prevádzkujú zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, ktoré je všeobecnou nemocnicou, detenčným ústavom alebo detenčným ústavom pre mladistvých, v rámci ktorého bude potrebné, aby si zosúlادili svoje interné najmä pracovnoprávne predpisy

s novým znením ustanovenia § 7 ods. 10 (bod 1) tak, aby najneskôr od 1. septembra 2025 mali všetci zdravotnícki pracovníci pracujúci v rámci nepretržitého poskytovania zdravotnej starostlivosti týždenný pracovný čas navyše v rozsahu ustanoveného týždenného pracovného zamestnanca pracujúceho v nepretržitej prevádzke.

Ustanovením § 102bb ods. 1 sa plní záväzok vyplývajúci z čl. 7 bodu 7.2 zmluvy v spojení s prílohou č. 1 k zmluve. Navrhovanou právnou úpravou sa upravuje základná zložka mzdy lekárov a zubných lekárov, ktorí pracujú na kratší ako ustanovený týždenný pracovný čas s menším rozsahom úväzku ako polovičným a zároveň pracujú aj u iného poskytovateľa, ktorý nie je prevádzkovateľom zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti alebo ambulancie záchrannej zdravotnej služby alebo sú štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu vyššie uvedeného poskytovateľa (bod 8) od 1. marca 2025 do konca roka 2025 osobitným spôsobom, a to tak, že na jednej strane nebudú mať do konca roka 2025 nárok na plnú výšku základnej zložky mzdy (§ 80a ods. 1 a 2), no na strane druhej budú mať do konca roka 2025 upravenú zníženú základnú zložku mzdy. Garancia základnej zložky mzdy pre lekárov spĺňajúcich podmienky upravené v § 80b ods. 11 zanikne až od 1. januára 2026. Cieľom dotknutého ustanovenia je upraviť výlučne výšku základnej zložky mzdy, t. j. koeficientu, týchto lekárov a zubných lekárov. Všetky ostatné ustanovenia sa budú od 1. marca do konca roka 2025 vzťahovať aj na týchto lekárov. Pokiaľ nie je v prechodnom ustanovení, ktoré upravuje „osobitný režim na ustanovenú dobu“, uvedené inak, platia systémové normy. Predmetná úprava žiadnym spôsobom nezasahuje do ustanovení upravujúcich spôsob započítavania rokov praxe (§ 80b ods. 2 až 10), t. j. až do 31. decembra 2025 sa aj týmto lekárom budú započítavať roky praxe.

V ustanovení § 102bb ods. 2 sa upravuje povinnosť pre tých lekárov a zubných lekárov, ktorý majú dohodnutý pracovný pomer na kratší pracovný čas s rozsahom pracovného úväzku menším ako polovičným formou písomného čestného vyhlásenia poskytovateľovi – svojmu zamestnávateľovi deklarovať, či majú alebo nemajú aj iný pracovnoprávny vzťah (iný pracovný pomer alebo dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru) u iného poskytovateľa, ktorý nie je prevádzkovateľom zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti alebo ambulancie záchrannej zdravotnej služby alebo či sú alebo nie sú štatutárom alebo členom štatutárneho orgánu takýchto poskytovateľov. Povinnosť predložiť písomné čestné vyhlásenie bude potrebné splniť najneskôr do 15. marca 2025.

K bodu 14

Navrhovaným ustanovením sa plní záväzok vyplývajúci z čl. 2 bodu 2.1 zmluvy, na základe ktorého sa do zákona č. 578/2004 Z. z. dopĺňa nová príloha, v rámci ktorej sú upravené minimálne požiadavky na personálne zabezpečenie zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti pôvodne upravené v II. časti výnosu. Cieľom prílohy č. 1b je ustanoviť minimálne počty jednotlivých kategórií zdravotníckych pracovníkov v rámci jednotlivých druhov zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti.

Odbornú spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností, špecializovaných pracovných činností a certifikovaných pracovných činností, ako aj spôsob upravujúci vzťahy medzi platným právnym stavom upravujúcim odbornú spôsobilosť a skôr získanou odbornou spôsobilosťou sa riadia príslušnými právnymi predpismi, najmä nariadením vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z.

Súčasne zostáva zachovaná vnútorná systematika právnej úpravy, teda, že základný rámec práv a povinností je upravený primárne v zákone, pričom podrobnosti o spôsobe, forme, dobe

splnenia, prechodných dobách upravujúcich režim spolupôsobenia predchádzajúcej právnej úpravy a novej právnej úpravy a prípadné modifikácie spôsobu aplikácie dotknutej právnej úpravy je bližšie rozpracovaný v príslušných vykonávacích predpisoch. V predmetom prípade najmä v tých častiach výnosu, ktoré ostanú touto novou právnou úpravou nedotknuté. Ide najmä o ustanovenia upravené v normatívnej časti výnosu.

To znamená, že základná povinnosť poskytovateľa upravená v § 8 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. byť personálne zabezpečený a materiálno-technicky vybavený na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, je v súčasnosti bližšie upravená vo výnose, ktorý komplexne a konkrétne upravuje predmetné podmienky. Na základe navrhovaného ustanovenia, s účinnosťou od 1. januára 2026, dôjde k preneseniu tej časti výnosu, ktorá upravuje minimálne požiadavky na personálne zabezpečenie jednotlivých druhov zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti do novej prílohy k zákonu č. 1b. Toto však nebude mať žiaden vplyv na bližšie rozpracovanie ďalších práv a povinností, ktoré sú vo výnose upravené. Prechodný režim upravený v § 4ad ods. 1 a 2 výnosu v časti týkajúcej sa zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti týmto nebude dotknutý. Teda predmetná právna úprava § 4ad ods. 1 a 2 výnosu bude aplikovateľná aj po 1. januári 2026. Nehrozí tak vznik právneho vákuu, ktorý by mal za následok neuplatnenie prechodnej úpravy v neprospech dotknutého poskytovateľa.

Čl. V

K bodu 1

Do oznamovacích povinností zdravotnej poisťovne, podľa ktorých je zdravotná poisťovňa povinná vypracovať a predkladať úradu a ministerstvu zdravotníctva aj ďalšie údaje vo forme výkazov, hlásení, prehľadov alebo iných správ ustanoveným spôsobom v ustanovenom rozsahu a v ustanovených termínoch. Spôsob, rozsah a termíny predkladania ďalších údajov ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo zdravotníctva po dohode s ministerstvom financií sa do § 11 ods. 9 druhej vete za slovo „údajov“ vkladajú slová „a údajov podľa § 15 ods. 1 písm. ao)“. Povinnosť predkladať úradu a ministerstvu zdravotníctva údaje o DRG úhradách bude podrobne upravená vo všeobecne záväznom právnom predpise – novelou vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 522/2023 Z. z. o predkladaní údajov z účtovníctva, štatistickej evidencie a ďalších údajov zdravotnou poisťovňou.

K bodu 2

Do povinností zdravotnej poisťovne (§ 15 sa odsek 1 dopĺňa písmenom ao)) sa navrhuje v zmysle zmluvy navrhuje doplniť nová povinnosť pre zdravotné poisťovne poskytovať úradu a ministerstvu zdravotníctva údaje za kalendárny štvrtrok do 60 dní od skončenia kalendárneho štvrtroka za každého poskytovateľa ústavnej zdravotnej starostlivosti, s ktorým sa zdravotná poisťovňa dohodla na úhrade zdravotnej starostlivosti podľa klasifikačného systému, samostatne o

1. výškach úhrad za poskytnutú zdravotnú starostlivosť podľa klasifikačného systému vrátane pripočítateľných položiek a súvisiacej zdravotnej starostlivosti,
2. výškach úhrad za pripočítateľné položky podľa klasifikačného systému,
3. súčte efektívnych relatívnych váh za hospitalizačné prípady uhrádzané podľa klasifikačného systému, ktoré zdravotná poisťovňa uznala,
4. počte uznaných hospitalizačných prípadov uhradených podľa klasifikačného systému,
5. súčte efektívnych relatívnych váh za hospitalizačné prípady, ktoré zdravotná poisťovňa neuznala,
6. počte neuznaných hospitalizačných prípadov,

7. výškach úhrad za poskytnutú ústavnú zdravotnú starostlivosť uhradenú mimo klasifikačného systému.

Ukotvenie jednotlivých pojmov uvedených v zmluve:

- a) celková úhrada sa rozumie výška úhrad za poskytnutú zdravotnú starostlivosť podľa klasifikačného systému vrátane pripočítateľných položiek a súvisiacej zdravotnej starostlivosti v § 15 písm. ao) bod 1,
- b) uznaným casemixom sa rozumie súčet efektívnych relatívnych váh za hospitalizačné prípady uhrádzané podľa klasifikačného systému, ktoré zdravotná poisťovňa uznala v § 15 písm. ao) bod 3,
- c) casemix indexom a jednotkovou cenou sa rozumie podiel údajov podľa § 15 ods. 1 písm. ao) prvého bodu a tretieho bodu a podiel údajov podľa § 15 ods. 1 písm. ao) tretieho bodu a štvrtého bodu v § 18 písm. x) bodoch 2 a 4,
- d) cenou úhrady za jednotku casemix kvartálne sa rozumie podiel údajov podľa § 15 ods. 1 písm. ao) tretieho bodu a štvrtého bodu v § 18 písm. x) bod 4,
- e) uznaným efektívnym casemixom (eCM) ako aj pomer úhrad za lôžkovú DRG relevantnú zdravotnú starostlivosť a eCM, teda reálne základné sadzby sa rozumejú podiel údajov podľa § 15 ods. 1 písm. ao) prvého bodu a tretieho bodu a podiel údajov podľa § 15 ods. 1 písm. ao) tretieho bodu a štvrtého bodu v § 18 písm. x) bodoch 2 a 4.

K bodu 3

Navrhuje sa doplniť do splnomocňovacieho ustanovenia na vydanie tzv. programovej vyhlášky doplniť ďalšie náležitosti:

- j) minimálnu sumu výdavkov určenú pre každú kategóriu poskytovateľa ústavnej zdravotnej starostlivosti podľa klasifikačného systému; kategóriou poskytovateľa ústavnej zdravotnej starostlivosti podľa klasifikačného systému sa rozumie skupina charakterovo podobných poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti na účel výpočtu základných sadzieb pre klasifikačný systém podľa metodiky výpočtu a konverencie základných sadzieb podľa § 67b ods. 3 písm. g),
- k) minimálnu sumu výdavkov určenú pre každú kategóriu poskytovateľa ústavnej zdravotnej starostlivosti podľa klasifikačného systému podľa písmena j) v členení podľa účasti v združeniach zastupujúcich poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti a podľa jednotlivých združení zastupujúcich poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Umožní sa tak v tzv. programovej vyhláške ustanovovať minimálne sumy pre nemocnice delené podľa DRG systému a taktiež sa umožní rozdeliť tieto nemocnice podľa toho v akej asociácii sú združené a teda aká minimálna suma pripadá na jednotlivé asociácie.

K bodu 4

Navrhuje sa v zmysle dohody doplniť povinnosť pre Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zverejňovať na svojom webovom sídle do 30 dní od ich doručenia zdravotnými poisťovňami údaje o úhradách DRG a to:

- 1. údaje podľa § 15 ods. 1 písm. ao) samostatne za každú zdravotnú poisťovňu,
- 2. podiel údajov podľa § 15 ods. 1 písm. ao) prvého bodu a tretieho bodu,
- 3. podiel rozdielu údajov podľa § 15 ods. 1 písm. ao) prvého bodu a druhého bodu a údajov podľa § 15 ods. 1 písm. ao) tretieho bodu,
- 4. podiel údajov podľa § 15 ods. 1 písm. ao) tretieho bodu a štvrtého bodu,
- 5. podiel údajov podľa § 15 ods. 1 písm. ao) piateho bodu a šiesteho bodu,

Taktiež sa navrhuje doplniť povinnosť Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zverejňovať na svojom webovom sídle údaje o rozsahu plnenia všeobecne záväzného právneho predpisu podľa § 15 ods. 8 a to do 30. júna kalendárneho roka za predchádzajúci kalendárny rok v štruktúre podľa jednotlivých položiek bodov § 15 ods. 1 písm. ao) a v členení podľa jednotlivých zdravotných poisťovní, čím sa umožní vyhodnotiť tzv. programovú vyhlášku a jej plnenie zdravotnými poisťovňami.

K bodu 5

Navrhuje sa upraviť v prechodnom ustanovení, že zdravotná poisťovňa je povinná poskytnúť úradu a ministerstvu zdravotníctva údaje podľa § 15 ods. 1 písm. ao) prvýkrát za prvý kalendárny štvrtrok 2025 do 30. mája 2025 a to s cieľom zosúladiť zákonnú povinnosť úradu zverejniť tieto dáta do 30 dní od ich doručenia (bod 4) s požiadavkou vyplývajúca zo zmluvy, zverejniť tieto údaje do 90 dní od konca príslušného kalendárneho štvrtroka. Vyššie uvedené údaje musia byť uverejnené vždy do 90 dní od uplynutia kvartálu a to pre každého poskytovateľa ústavnej zdravotnej starostlivosti a aj každú poisťovňu.

V nadväznosti na doplnenie splnomocňujúceho ustanovenia, na základe ktorého sa vydáva tzv. programová vyhláška, ktorú má Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky vydať každoročne do 1. februára, sa ustanovuje, že predmetná vyhláška v rozsahu doplňaných údajov upravených v doplňaných písmenách j) a k) (bod 3) bude vydaná až pre rok 2026.

K čl. VI

Účelom navrhovanej právnej úpravy je plniť záväzok vlády vyplývajúci z čl. 9 bodu 9.1 zmluvy spočívajúci vo vypustení právnej úpravy rozšírenia opatrenia hospodárskej mobilizácie – organizácia zdravotníckeho zabezpečenia o vykonanie opatrení na zabezpečenie zdravotnej starostlivosti pre obyvateľstvo z dôvodu kritickej nedostupnosti ústavnej zdravotnej starostlivosti v súvislosti s navrhovanou definíciou mimoriadnej udalosti - kritickej nedostupnosti ústavnej zdravotnej starostlivosti.

Čl. VII

Účinnosť predkladaného návrhu zákona sa navrhuje dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky okrem ustanovení súvisiacich s úpravou základnej zložky mzdy lekárov a zubných lekárov podľa § 80b ods. 11, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. marca 2025, a ustanovení, ktoré súvisia s novou prílohou, v rámci ktorej sa upravia minimálne požiadavky na personálne zabezpečenie jednotlivých druhov ústavných zdravotníckych zariadení, ktoré podľa zmluvy majú nadobudnúť účinnosť 1. januára 2026.